

Šilalės krašto dainos: (Pietų Žemaitija), rinkinys 1, [atlieka] Šilalės krašto dainininkai ir muzikantai, Vilniaus folkloro ansamblis „Visi“, [sudarytojas] Evaldas Vyčinas, išleido Šilalės kraštiečių draugija, Vilnius, 2008. – 2 k. pl.

Išgirdę žodį „leidinys“ vis dar linkstame tai suvokti pirmiausia kaip knygą, žurnalą ar laikraštį. Iš tikrųjų ilgus metus tautosaka skelbta tik spausdintuose šaltiniuose. Neišmanantiems natų rašto maloniomis išimtimis tapdavo tik kartkartėmis pasirodančios liaudies dainininkų ar folkloro ansamblių plokštelės, vėliau – magnetofono kasetės, galiausiai kompaktinės plokštelės. Pastaraisiais metais tokių išimčių aiškiai daugėja. Viena jų – *Šilalės krašto dainos*.

Rinkinį sudaro dviejų kompaktinių plokštelių komplektas. Vienoje jų skamba 56 autentiškos žemaičių dainos, garsų mėgdžiojimai, maldelės, antroje – 23 folkloro ansamblio „Visi“ dainuojamų dainų įrašai. Viskas užrašyta pačių ansamblių ir žinomo tautosakos tyrinėtojo bei rinkėjo Norberto Vėliaus. Jo įrašai imti iš asmeninio Ramunės Vėliuvienės archyvo. Pridedamame lankstinuke lietuvių ir anglų kalbomis trumpai pristatoma medžiagos rinkimo istorija, apibūdinamos skelbiamos dainos, pateikėjai ir jų dainavimo stilistika.

Pasak leidinio sudarytojo Evaldo Vyčino, šio sumanymo tikslas – „grąžinti žemaičiams tai, ką iš jų kažkada užrašėme. Grąžinti jų pačių įdainuotas gražiausias dainas, ir folkloro ansamblio „Visi“ Žemaitijoje užrašytas ir išmoktas dainas“. Leidiniui atrinkti 56 kūriniai užrašyti įvairiose Šilalės rajono vietovėse. Akivaizdu, kad sudarytojas į turimą medžiagą pažvelgė gana reikliai ir parinko pačius gražiausius pavyzdžius. Dainuojama lengvai, charakteringai, su pasimėgavimu, savotiškai išvingiuojant melodiją. Klausydamiesi to vingiavimo dažnai suvokiame ir išgirstame tai, ko neleistų pajusti jokia natomis užrašyta melodija. Tada ir suabejoji, ar pelnytai Šilalės kraštas laikytas nedainingu. Gal toks įspūdis susidarė dėl to, kad čia nebūta pajėgesnių folkloro ansamblių ar plačiai žinomų, išpopuliarintų pavienių dainininkų? Prisiminsime, jog „šis leidinys galėtų būti pirmas iš serijos leidinių, kurių tikslas grąžinti žemaičiams tai, ką iš jų kažkada užra-

šėme“, ir tikėsimės, kad po pirmojo bus ir antras, ir trečias. Juk sudarytojo kolekcijoje, jo paties žodžiais tariant, yra dar per pusantro tūkstančio žemaitiškų dainų...

Reikia pripažinti, kad leidinio idėja tikrai nauja ir įdomi. Skelbiant šilališkių dainas, kurių, deja, nėra labai daug užrašyta, parodoma jų gyvenimo tąsa miesto gyvenime. Panašiai į senuosius tautosakos užrašus žvelgė Vita Braziulienė, rengdama 2004 metais Kaišiadoryse išleistą kompaktinę plokštelę *Paukštelių linksmumas*. Mokykloms skirtame leidinyje senoji tenykščių apylinkių vaikų tautosaka atkuriama miesto vaikų. Tačiau tarp šių leidinių esama esminio skirtumo: visos čia pristatomo leidinio antroje plokštelėje pateikiamos dainos užrašytos pačių ansamblių. Taigi ne tik klausytasi įrašų ir iš jų mokytasi, bet ir bendrauta su žmonėmis, ne kartą girdėtas gyvas dainos skambesys natūralioje aplinkoje. Tiesa, susidurta ir su daugumai folkloro kolekcijų bendra problema: beveik visos dainos dainuotos po vieną, niekam nepritariant. Taip dainavo A. Bugenienė, Z. Milašienė, P. Vaičekauskienė, M. Auškalnienė, Z. Senekienė, J. Bielskienė... Tai puikūs kursai dainų vedėjams. Pritariantiesiems teko mokytis iš ne tokių gausių Ambrozų bei Ričkų šeimų, S. Kinderienės ir J. Aurylienės įrašų. E. Vyčino liudijimu, „ir iš dviese padainuotų dainų galima susidaryti gana neblogą daugiabalsės dainavimo tradicijos vaizdą“. Konkrečiai Žemaitijai kreipiamas dėmesys, atidus įsiklausymas į žemaitišką dainavimo manierą išugdė savitą ansamblių dainavimo stilių. Ir prieš dvidešimt metų, ir dabar, iš tolo išgirdę dainuojant, galime drąsiai, nė kiek neabejodami, miesto žargonu pasakyti: „Visiukai atidainuoja...“

Vieša paslaptis, kad tokią meilę Žemaitijai lemia ir ne vieno ansamblio žemaitiškos šaknys. Jų dėmesys tėviškei gyvas ir dabar. Antai buvęs ansamblietis, ne vienos ekspedicijos įkvėpėjas kelmiškis Valdas Rutkūnas gerai žinomas dabartiniams Kelmės folkloro

renginių lankytojams. Virginijus Jocys – aktyvus Vilniaus Šilalės kraštiečių draugijos tarybos narys, parengęs ir teberengiantis ne vieną Žemaitijai skirtą leidinį, aktyviai tebesidarbuojantis ne tik folkloro ekspedicijose.

Manau, kad naujasis leidinys – graži dovana tiek šilališkiams, tiek visiems besidominantiems tradicine kultūra. Tad, perkuriant žinomą frazę, „imkit mane ir klausykite, ir tatau klausydami permankykit...“

Povilas Krikščiūnas